

KINNITATUD
Kaitseväe juhataja 08.04.2016
käskkirjaga nr 103

Muudetud
Kaitseväe juhataja 27.07.2017
käskkirjaga nr 169

Muudetud
Kaitseväe juhataja 04.10.2019
käskkirjaga nr 231

PEAINSPEKTORITEENISTUSE (PIT) PÕHIMÄÄRUS

I. Üldsätted

1. Peainspektoriteenistus (edaspidi *teenistus*) on Kaitseväe peastaabi (edaspidi *peastaap*) struktuuriüksus.

2. Teenistuse ülem – Kaitseväe peainspektor (edaspidi peainspektor) on aruandekohustuslik Kaitseväe juhataja ees. Teenistus on oma ülesannete täitmisel sõltumatu teistest Kaitseväe ülematest peale Kaitseväe juhataja.

3. Teenistuse koosseisu kuuluvad:

1) peainspektor;

2) õigusvahemees;

3) Kaitseväe töökeskkonnagrupp (edaspidi töökeskkonnagrupp).

/punktide 2 ja 3 sõnastust muudetud KVJ 27.07.2017 kk nr 169 p-ga 1.1., link

<https://postipoiss.mil.intra/cgi->

[bin/ws31.sh/WService=postipoiss/dokument.p?dok_nr=1247147&key=](https://postipoiss.mil.intra/cgi-bin/ws31.sh/WService=postipoiss/dokument.p?dok_nr=1247147&key=)

II. Teenistuse juhtimine

4. Teenistust juhib peainspektor, kelle nimetab ametikohale ja vabastab ametikohalt Kaitseväe juhataja.

5. Kaitseväe õigusvahemehe (edaspidi õigusvahemees) ja töökeskkonnagrupi teenistujad nimetab ametikohale ja vabastab ametikohalt Kaitseväe juhataja peainspektori ettepanekul.

/punkti 5 sõnastust muudetud KVJ 27.07.2017 kk nr 169 p-ga 1.2., link

<https://postipoiss.mil.intra/cgi->

[bin/ws31.sh/WService=postipoiss/dokument.p?dok_nr=1247147&key=](https://postipoiss.mil.intra/cgi-bin/ws31.sh/WService=postipoiss/dokument.p?dok_nr=1247147&key=)

6. Peainspektori äraolekul täidab tema ülesandeid õigusvahemees.

7. Peainspektori teenistuskohustused sätestab lisaks peastaabi põhimäärusele käesolev põhimäärus. Õigusvahemehe ja töökeskkonnagrupi teenistujate pädevus, alluvus ja teenistuskohustused, mis ei ole sätestatud käesolevas põhimääruses, määratakse kindlaks nende ameti- või tööjuhendis, mille kinnitab Kaitseväe juhataja.

/punkti 7 sõnastust muudetud KVJ 27.07.2017 kk nr 169 p-ga 1.3. ja 1.4., link

III. Teenistuse põhiülesanded

8. Teenistuse ülesanded on toodud peastaabi põhimääruses. Lisaks peastaabi põhimääruses sätestatud on teenistuse ülesandeks Kaitseväge plaanide ja kavade koostamise protsessis osalemine.

9. Teenistuse tegevuse objektiks võivad olla kõik Kaitseväge struktuuriüksused, süsteemid, protsessid, toimingud, funktsioonid ja tegevused.

10. Peainspektor esitab kord aastas Kaitseväge juhatajale kinnitamiseks eelmise aasta tööplaani täitmise aruande ja jooksva aasta tööplaani.

IV. Teenistuse pädevus järelevalve alal

11. Järelevalvetega seotud ülesannete täitmiseks teenistus:

- 1) kontrollib Kaitseväge juhataja poolt Kaitseväge struktuuriüksusele antud käskude ja korralduste täitmist;
- 2) viib läbi järelevalvet kaitsevalmiduse, mobilisatsioonivõimekuse, lahinguvalmiduse, sõjaväelise väljaõppe, töötervishoiu ja tööohutuse valdkonna ning sisekorra kontrollimiseks;
- 3) viib läbi kontrollkäike kaitseväeteenistuse korralduse õiguspärasuse ja otstarbekuse kontrollimiseks ning kaitseväelaste teenistusvalmistamise avalduste lahendamiseks;
- 4) analüüsib riske, mis võivad ohustada Kaitsevägele pandud ülesannete täitmist ja seotud eesmärkide saavutamist;
- 5) viib vajadusel või Kaitseväge juhataja korraldusel läbi erakorralisi järelevalveid;
- 6) nõustab Kaitseväge struktuuriüksusi ning teeb vajadusel ettekirjutusi teenistuse vastutusvaldkonnas kuuluvates küsimustes;
- 7) nõustab teenistusse pöörduvaid kaitseväelasi, lahendab saabunud avaldusi, edastab tema pädevusse mittekuuluvad avaldused vastavalt pädevusele või tagastab avaldajale;
- 8) esitab Kaitseväge juhatajale operatiivselt objektiivse teabe avastatud õigusrikkumiste, teenistuse korraldamise ebaotstarbekuse ning ressursside kasutamise mitte heaperemehelikkuse faktide kohta;
- 9) viib läbi järelkontrolli, veendumaks, kas antud soovitused on ellu viidud õigeaegselt ja efektiivselt ning täpsustab, kas Kaitseväge juhtkond on hinnanud riske, mis tulenevad soovituste mitterakendamise tõttu;
- 10) analüüsib ja hindab järelevalve tulemusi.

V. Teenistuse volitused

12. Peainspektoril, õigusvahemehel ja töökeskkonnagrupi juhatajal on ametikohajärgsete teenistusülesannete täitmiseks volitus:

- 1) teha järelevalvet, kontrollkäike, visiite, külastusi ja teostada muid toiminguid;
- 2) osaleda Kaitseväge plaanide ja kavade koostamises;
- 3) analüüsida Kaitseväge tegevust reguleerivaid õigusakte, Kaitseväge struktuuriüksuste kontrolli tulemusi, teenistusele Kaitseväge kohta esitatud avaldusi ja nende menetlemise tulemusi ning esitada Kaitseväge juhatajale ettekandeid teenistuse tööst ja selle tulemustest;
- 4) omada juurdepääsu Kaitseväge kõikidele territooriumitele, aladele, ruumidele,

- seifidele, dokumentidele ning elektroonilistele ja paber kandjal olevatele andmebaasidele;
- 5) saada Kaitseväe juhtkonnalt ja teenistujatelt vajalikku informatsiooni, materjale ning nii kirjalikke ja suulisi seletusi;
 - 6) keelduda teenistuse sõltumatust kahjustavate korralduste täitmisest;
 - 7) teha peastaabi ülemale, vaeliikide ning teistele Kaitseväe juhataja vahetus alluvuses olevatele struktuuriüksuste ülematele ettepanekuid neile alluvate struktuuriüksuste teenistujate kaasamiseks järelevalvete läbiviimiseks;
 - 8) saada regulaarselt vajalikku täiendkoolitust;
 - 9) töötada välja oma tegevusvaldkonda kuuluvate õigusaktide eelnõud või osaleda nende väljatöötamisel;
 - 10) korraldada oma tegevusvaldkonda kuuluvate dokumentide väljatöötamist;
 - 11) esitada arvamusi ja teha ettepanekuid teiste ametkondade poolt ettevalmistatud Kaitseväe tegevust puudutavate teenistuse tegevusvaldkonda käsitlevate või sellega seotud õigusaktide eelnõude kooskõlastamisel;
 - 12) nõustada Kaitseväega teenistus- või töösuhtes olevaid isikuid ning kaitseväeteenistusse saabuvaid isikuid;
 - 13) edastada teenistuse pädevusse mittekuuluvad avaldused vastavalt pädevusele ühes palvega teavitada menetlemise tulemustest teenistust ja avaldajat;
 - 14) osutada abi struktuuriüksustele teiste ametkondade tegevusse puutuvate küsimuste lahendamisel ja teha nendega koostööd teenistuse tegevusvaldkonna piires;
 - 15) vaadata läbi teenistusele edastatud avaldused, märgukirjad ja muud dokumendid ning valmistada ette vastuste ja vajadusel muude dokumentide eelnõud;
 - 16) nõustada Kaitseväe juhatajat peainspektoriteenistusega seotud üld-küsimustes.

/p 12 sissejuhatavat osa muudetud KVJ 27.07.2017 kk nr 169 p-ga 1.5., link https://postipoiss.mil.intra/cgi-bin/ws31.sh/WService=postipoiss/dokument.p?dok_nr=1247147&key=

VI. Teenistuse pädevus avalduste menetlemisel

13. Igal kaitseväeteenistuses oleval kaitseväelasel ja Kaitseväega teenistus- või töösuhtes oleval isikul on õigus pöörduda otse õigusvahemehe poole avaldusega hinnata või tuvastada:

- 1) ülema antud käskkirja, käsu või korralduse põhiseadusele ja seadustele vastavust;
- 2) ülema või teenistuskaaslaste poolt tema põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtte ning hea halduse tava järgimist;
- 3) ülema või teenistuskaaslaste poolset diskrimineerimist:
 - a) soo;
 - b) rassi;
 - c) rahvuse (etnilise kuuluvuse);
 - d) nahavärvuse;
 - e) keele;
 - f) päritolu;
 - g) usutunnistuse või usulise veendumuse;
 - h) poliitilise või muu veendumuse;
 - i) varalise või sotsiaalse seisundi;
 - j) vanuse;
 - k) puude;
 - l) seksuaalse suundumuse;
 - m) muu diskrimineerimistunnuse tõttu.
- 4) muid kaitseväeteenistuse alaseid minetusi.

14. Peainspektor võib volitada talle adresseeritud avaldust menetlema õigusvahemehe või

töökeskkonnagrupi juhataja. Avalduse menetlemisel on selle menetlejal käesolevas peatükis järgnevalt sätestatud pädevused.

/p 14 muudetud KJV 27.07.2017 kk nr 169 p-ga 1.6., link https://postipoiss.mil.intra/cgi-bin/ws31.sh/WService=postipoiss/dokument.p?dok_nr=1247147&key=/

15. Avalduse aluseks olevas asjas ei tohi olla jõustunud kohtuotsust ega samaaegselt toimuda distsiplinaar-, väärteo-, kohtu- või kohtueelset kaebemenetlust.

16. Õigusvahemees jätab avalduse läbi vaatamata, kui avalduse lahendamine ei kuulu tema pädevusse.

17. Õigusvahemees võib jätta avalduse läbi vaatamata, kui:

- 1) avaldus on ilmselgelt alusetu;
- 2) avaldus on esitatud pärast ühe aasta möödumist ajast, mil isik sai või pidi saada teada oma õiguste rikkumisest;
- 3) kui toimub vaidemenetlus või muu mittekohustuslik kohtueelne menetlus.

18. Õigusvahemees teeb avalduse läbi vaatamata jätmise avaldajale teatavaks kirjalikult. Teates tuleb avalduse läbi vaatamata jätmist põhjendada. Elektrooniliselt esitatud avaldusele võib vastuse edastada elektrooniliselt.

19. Õigusvahemees alustab menetlust isiku avalduse või talle laekunud teabe alusel omal algatusel.

20. Kui seadus ei sätesta menetlustoimingu vormi ja muid üksikasju, määrab toimingu vormi õigusvahemees, lähtudes eesmärgipärasuse, tõhususe, lihtsuse ja kiiruse põhimõttest ning vältides isikule üleliigsete kulutuste ja ebaseadmislike tekitamist.

21. Õigusvahemees taandab enda asja menetlemisest, kui ta kahtleb oma erapooletuses.

22. Õigusvahemehe taandamiseks esitab avaldaja või vastustaja põhjendatud taotluse peainspektorile.

23. Õigusvahemees selgitab välja menetletavas asjas olulise tähendusega asjaolud ja vajaduse korral kogub tõendeid omal algatusel.

24. Õigusvahemehel on avalduse menetlemise käigus vaba juurdepääs Kaitseväge struktuuriüksuse valduses olevatele dokumentidele ja muule materjalile. Kaitseväge struktuuriüksus või isik peab võimaldama õigusvahemehel tingimusteta ja viivitamata saada struktuuriüksuse või isiku valduses olevaid dokumente ja muid materjale ning pääseda asjaomasesse kohta, kui see asub Kaitseväge territooriumil.

25. Õigusvahemehel on õigus teha kontrollkäiku Kaitseväge struktuuriüksusesse. Kontrollkäiku võib ta teha ka ette teatamata ning sellele võib kaasata erialaasjatundjaid.

26. Kaitseväge struktuuriüksus tagab õigusvahemehele kontrollkäigu ajal:

- 1) vaba juurdepääsu teabele, mis on vajalik, et kontrollida, kas Kaitseväge struktuuriüksus järgib põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtete ning hea halduse tava;
- 2) vaba juurdepääsu teabele, mis on vajalik küsimuse lahendamiseks;
- 3) ligipääsu Kaitseväge struktuuriüksuse hoonetesse ja territooriumile;
- 4) võimaluse vestelda igas struktuuriüksuses Kaitseväega teenistus- või töösuhtes oleva isikuga ilma teiste isikute juuresolekuta.

27. Õigusvahemehel on õigus nõuda oma ülesannete täitmiseks vajalikku teavet igalt Kaitseväge struktuuriüksuselt ja Kaitseväega teenistus- või töösuhtes olevalt isikult.

28. Kaitseväe struktuuriüksus ning Kaitseväega teenistus- või töösuhtes olevad isikud edastavad nõutud teabe õigusvahemehe määratud tähtaja jooksul.

29. Õigusvahemees võib nõuda Kaitseväe struktuuriüksuse ülemalt ja teistelt Kaitseväega töö- või teenistussuhtes olevatelt isikutelt, et nad annaksid asjas kirjaliku seletuse.

30. Õigusvahemees võib menetluses võtta protokollitud ütluse isikult, kelle kohta on andmeid, et ta teab asjas tähtsust omavaid asjaolusid ning on võimeline andma nende kohta õigeid ütlusi.

31. Ütlustandma kutsutud isik on kohustatud ilmuma õigusvahemehe kutse peale. Isiku ülem on kohustatud võimaldama isikul ilmuda õigusvahemehe juurde.

32. Menetlus lõpeb seisukohavõtuga, milles õigusvahemees annab hinnangu Kaitseväe struktuuriüksuse või isiku tegevuse õiguspärasusele ja vastavusele hea halduse tava nõuetele.

33. Õigusvahemees võib oma seisukohas juhtida tähelepanu, anda soovitusi ja muul viisil väljendada oma arvamust, samuti teha ettepanekuid rikkumise kõrvaldamiseks.

34. Õigusvahemehe seisukoht tehakse avaldajale ja menetluses osalenud Kaitseväe struktuuriüksuse ülemale teatavaks taasesitamist võimaldavas vormis.

35. Õigusvahemehe seisukoht ei ole vaidlustatav kohtus, kuid avaldaja ja menetluses osalenud ülem, kelle tegevusele esitatud kaebust menetleti, võivad õigusvahemehe seisukoha peale pöörduda Kaitseväe juhataja poole.

36. Õigusvahemehe seisukohas sisalduva soovituse või ettepaneku saanud Kaitseväe struktuuriüksus teatab õ i g u s v a h e m e h e v õ i peainspektori nõudmisel tema määratud tähtaja jooksul, kuidas on soovitust või ettepanekut järgitud.

37. Kui õigusvahemehe soovitust või ettepanekut ei täideta või järelepärimisele ei vastata, võib õigusvahemees teha selle kohta ettekande Kaitseväe struktuuriüksuse ülema otsesele ülemale.

38. Kui õigusvahemees leiab, et Kaitseväe ülema käskkiri, käsk või korraldus kas täielikult või osaliselt ei vasta põhiseadusele või seadusele, teeb ta käskkirja, käsu või korralduse andnud ülemale ettepaneku see käskkiri, käsk või korraldus 20 päeva jooksul põhiseaduse ja seadusega kooskõlla viia.

39. Kui käskkirja, käsu või korralduse andnud ülem ei ole 20 päeva jooksul, arvates õigusvahemehe ettepaneku saamise päevast, käskkirja, käsku või korraldust põhiseaduse või seadusega kooskõlla viinud, teeb peainspektor Kaitseväe juhatajale ettepaneku tunnistada ülema käskkiri, käsk või korraldus või selle säte kehtetuks.

VII. Teenistuse pädevus tervishoiu ja tööohutuse valdkonnas

40. Töökeskkonnagrupi eesmärk on tagada tervishoiu ja tööohutuse seaduse sätete täitmine Kaitseväes.

/p 40 muudetud KVJ 27.07.2017 kk nr 169 p-ga 1.7., link https://postipoiss.mil.intra/cgi-bin/ws31.sh/WService=postipoiss/dokument.p?dok_nr=1247147&key=/

41. Töökeskkonnagrupi juhataja oma põhiülesannete täitmiseks:

- 1) juhhib töökeskkonnagrupi tööd ja tagab töökeskkonnagrupile pandud ülesannete täitmise;

/p 41 sissejuhatavat osa ja alapunkti 1 muudetud KVJ 27.07.2017 kk nr 169 p-ga 1.8., link https://postipoiss.mil.intra/cgi-bin/ws31.sh/WService=postipoiss/dokument.p?dok_nr=1247147&key=

- 2) korraldab töökeskkonna riskianalüüside koostamist ning nende põhjal tegevuskavade koostamist;
- 3) korraldab süstemaatilise töökeskkonna sisekontrolli läbiviimist ning selle alusel tegevuskavade uuendamist;
- 4) korraldab töötervishoidu ja töökeskkonda kirjeldavate andmete koondamist ühtsesse andmekogusse ning teostab nende pidevat analüüsi;
- 5) jälgib tööõnnetuste uurimistulemusi ning koordineerib ennetusmeetmete rakendamist samalaadsete tööõnnetuste vältimiseks;
- 6) korraldab töötervishoiu ja tööohutusosalaste ohutusjuhendite koostamist ning jälgib juhendamise läbiviimist struktuuriüksustes;
- 7) jälgib tervisekontrollide läbiviimist, tervisekontrollide tulemusi ning koordineerib töötervishoiuarsti poolt määratud ettepanekute ja soovitude rakendamist;
- 8) korraldab töökeskkonnanõukogu tegevust ning suhtleb töökeskkonnavolinikega;
- 9) osaleb uute ja renoveeritavate hoonete töökohtade planeerimise protsessis.

VIII. Peainspektor

42. Peainspektor teenistuse ülemana täidab lisaks Kaitseväe peastaabi põhimääruses sätestatud osakonna ülema funktsioonidele järgmisi ülesandeid:

- 1) korraldab teenistuse koostööd Kaitseväe struktuuriüksustega ja peastaabi osakondadega;
- 2) otsustab alluvate tööjaotuse oma pädevuse piires;
- 3) korraldab oma teenistusülesannete piires kohtumisi, töörühmade ja koosolekute kokkukutsumist või teeb vastavaid ettepanekuid Kaitseväe juhatajale, peastaabi ülemale ning teiste struktuuriüksuste ülematele;
- 4) korraldab oma teenistusülesannete valdkonnas dokumentide koostamist ja kooskõlastamist, millega võetakse rahalisi või varalisi kohustusi ning mis annavad õigusi või panevad kohustusi peastaabi välistele isikutele ja esitab need allakirjutamiseks peastaabi ülemale;
- 5) korraldab oma teenistusülesannete valdkonda puudutavates küsimustes informatsiooni kogumist, vajadusel vastavate ülevaadete koostamist ning peastaabi andmekogude ja registrite täiendamist;
- 6) osaleb kaitsevaelaste teenistuskäiku korraldavate komisjonide töös või annab hinnangu komisjonis tõstatatud küsimustele;
- 7) korraldab teenistuse kasutuses oleva riigivara ja rahaliste vahendite sihiparast, otstarbekat ja heaperemehelikku kasutamist;
- 8) korraldab oma pädevuse piires riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse ja selle alusel kehtestatud nõuete täitmist teenistuses;
- 9) vastutab talle teenistuse tõttu teatavaks saanud salastatud teabeks või asutusesiseseks kasutamiseks tunnustatud teabe, samuti teiste isikute perekonna- ja eraelu puudutava teabe hoidmise eest vastavalt Kaitseväe asjaajamiskorras ja teistes vastava juurdepääsupiiranguga teabe kasutamist reguleerivates õigusaktides toodule.

IX. Teenistuse dokumendiplank

43. Teenistusel on oma nimetusega ja vaikese riigivapi kujutisega dokumendiplank.

44. Teenistuse dokumendiplanki on õigus kasutada peainspektoril, õigusvahemehel ja töökeskkonnagrupi juhatajal oma tegevusvaldkonda puudutava teabe ning järeldärimiste ja seisukohtade edastamiseks.

/ p 44 muudetud KVJ 27.07.2017 kk nr 169 p-ga 1.9., link https://postipoiss.mil.intra/cgi-bin/ws31.sh/WService=postipoiss/dokument.p?dok_nr=1247147&key=

/p 44 muudetud KVJ 04.10.2019 kk nr 231 p-ga 5., link https://postipoiss.mil.intra/cgi-bin/ws31.sh/WService=postipoiss/dokument.p?dok_nr=1470005/